

Názor ten jest, jak dovozeno, mylný, pročež bylo nař. rozhodnutí, na základě takového názoru vydané, zrušiti podle § 7 zák. o ss.

Č. 11.412.

V á l e č n í p o š k o z e n c i: I. * Úřad je podle § 31 zák. č. 142/20 Sb. ve znění novely č. 133/30 Sb. oprávněn zastaviti i pravoplatně přiznané zaopatřovací požitky válečného poškozence, zjistí-li, že přiznání stalo se neprávem. — II. * 10% příplatek podle § 10 odst. 2 zák. č. 142/20 Sb. ve znění zák. č. 39/22 Sb. přísluší invalidovi, jehož manželka či družka nemůže býti výdělečně činná, třeba tato pobírá pensi, stačící ke krytí její výživy.

(Nález ze dne 11. září 1934 č. 17.076.)

V ě c: Ferdinand P. v B. (adv. Dr. Jaroslav Tamele z Prahy) proti ministerstvu sociální péče (odb. r. Dr. Vojtěch Elsnic) o invalidní důchod.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Výměrem zem. úřadu pro péči o válečné poškozence v Brně z 22. října 1931 nebyl st-li od 1. listopadu 1931 přiznán 10%ní příplatek k důchodu na manželku Marii, dřívějšími výměry mu přiznaný, s odůvodněním, že tato dostává zaopatřovací požitky ročních 5.996 Kč, takže není důvodu pro přiznání tohoto příplatku.

Min. sociální péče zamítlo nař. rozhodnutím odvolání st-lovo z těchto důvodů: »St-l namítá, že v případě jeho nebylo zákonného důvodu k odepření 10%ního příplatku na manželku. 10%ní příplatek podle § 10 odst. 2 zák. č. 39/1922 Sb. přísluší na manželku nebo družku invalidovu žijící s ním ve společné domácnosti, nemůže-li tato býti výdělečně činná. 10%ní příplatek na manželku s přihlédnutím k § 91 o. z. o. jest zcela odůvodněn, když manželka invalidova nemá svého vlastního příjmu, a když tedy invalida je povinen ze svých příjmů o nutné potřeby své manželky se starati, což také jest jasně vysloveno v odst. 1 § 10. Manželka Ferdinanda P. pobírá zaopatřovací požitky 5.996 Kč ročně, které nutnou výživu její zajišťují, takže není v jejím případě nutné, aby manžel potřeby její ze svého příjmu hradil, a není proto důvodů, aby 10%ní příplatek na manželku byl mu přiznán.«

O stížnosti podané na toto rozhodnutí uvažoval nss následovně:

Stížnost namítá především rem judikátam tvrdíc, že žal. úřad nebyl oprávněn zastaviti výplatu 10%ního příplatku na manželku st-lovu proto, že dřívějšími výměry st-li tento příplatek byl přiznán. Skutkové předpoklady byly stejné v době, kdy příplatek st-li byl přiznán i v době vydání rozhodnutí z 22. října 1931 resp. rozhodnutí nař., a bylo zem. úřadu pro péči o válečné poškozence již při vydání rozhodnutí z 28. února 1928, příplatek přiznávajícího, známo, že manželka st-lova má roční pense 5.934 Kč 42 h. Proto nesměl příplatek pravoplatně přiznaný odejmouti.

Tato námitka stížnosti není však důvodná. Zákonem ze 17. září 1930 č. 133 Sb., nabyvším účinnosti 1. července 1930, doplněna byla některá ustanovení zák. z 20. února 1920 č. 142 Sb. o požitcích válečných po-

škozenců. V § 31 zařaden byl nový, třetí odstavec, v němž stanoveno, že byl-li zaopatřovací požitok přiznán neb likvidován neprávem nebo částkou vyšší, smí se od příjemce požadovati vrácení částky, kterou v dobré víře přijal a to nejvýše za dobu tří let od splatnosti. Z ustanovení toho plyne, že úřad je oprávněn přezkoumati svá rozhodnutí o přiznaném důchodu i po stránce právní, t. j. bylo-li rozhodnutí důchod přiznávající ve shodě se zákonem a ne pouze — jak má stížnost za to, — zda podmínky skutkové, za nichž důchod byl přiznán, se změnil resp. skutečnosti neodpovídaly. Nebránila tedy vzhledem na cit. ustanovení zem. úřadu pro válečné poškozence skutečnost, že st-li 10% ní příplatek na manželku byl dříve pravoplatně přiznán v tom, aby rozhodnutí to i po stránce právní přezkoumal a je změnil, třeba ve skutkových okolnostech nebylo změn.

Ovšem mohl výrok svůj o tom, že st-li nárok na příplatek onen přísluší, změnit jen tehdy, jestli skutečně přiznání ono stalo se neprávem, t. j. v rozporu s příslušným zákonným ustanovením. I to stížnost popírá, tvrdíc, že 10% ní příplatek na manželku byl mu v r. 1928 přiznán právem a že na něj stále nárok má. V tom je dáti stížnosti za pravdu.

Paragraf 10 zák. o požitcích válečných poškozenců ve znění zák. č. 39/22 Sb. ustanovuje v odst. 2, že příplatek 10% základního důchodu přísluší na manželku nebo družku invalidovu, žijící s ním ve společné domácnosti, nemůže-li býti výdělečně činná. Zákonným předpokladem pro přiznání tohoto příplatku je tedy, aby manželka neb družka žila s invalidou ve společné domácnosti a aby nemohla býti výdělečně činná. Žal. úřad, jak je patrné z odůvodnění nař. rozhodnutí, má za to, že dalším předpokladem pro přiznání příplatku toho je, že manželka neb družka invalidova nemá svého vlastního příjmu, takže invalida musí potřeby manželky či družky hraditi ze svého příjmu. Leč předpoklad ten v § 10 odst. 2 cit. zák. není stanoven a po názoru nss-u nedá se z ničeho dovoditi, že by zákonodárce byl nárok ten učinil závislým na tomto dalším předpokladě. Domnívá-li se žal. úřad, že plyne to z odst. 1 cit. § 10, pak se mýlí. Odstavec ten, jednající o příplatku na děti invalidovy, stanoví ovšem mimo jiné, že příplatek přísluší na každé nezaopatřené dítě. Ale odstavec 2, normující příplatek na manželku neb družku, nemluví o nezaopatřené manželce či družce a nelze tedy tvrditi, že by i u příplatku na tuto nezaopatřenost, t. j. nedostatek vlastních prostředků ke krytí výživy, byla předpokladem nároku invalidova na tento příplatek. Ani z § 91 o. z. o. nedá se nic dovoditi, co by mluvilo pro názor žal. úřadu. Naopak plyne z něho, že muži je uložena povinnost postarati se ženě podle majetku svého o výživu slušnou a nelze z toho dovozovati, že by muž, jehož žena má vlastní příjem, vůbec nebyl povinen ji vyživovati, jak patrně má za to žal. úřad, když tohoto ustanovení se dovolává, aby i jím opřel svůj názor.

Poukazuje-li odvodní spis na tendenci zák. o zaopatřovacích požitcích, z níž plyne, že důchody válečných poškozenců mají býti pouhým doplňkem nedostávající se výživy, neplyne z toho pro spornou otázku nic. Vždyť nejde o důchod ženy st-lovy, jako válečné poškozenkyně, nýbrž o důchod invalidův. Ten zvyšuje se podle cit. již § 10 odst. 2 o 10%, žije-li invalida ve společné domácnosti s manželkou neb družkou, nemůže-li tato býti výdělečně činná. Má-li či nemá-li tato příjmů

z jiného pramene, než z činnosti výdělečné, je podle jasného znění ustanovení § 10 odst. 2 cit. zák. bez významu, když se tam nemluví o nezaopatřené manželce a podmínka ona ani jinými slovy se tam nestanoví. Příjem manželky neb družky z jiné než výdělečné činnosti nepřichází při § 10 odst. 2 v úvahu.

Nař. rozhodnutí stojící na opačném stanovisku, vykládá mylně ustanovení § 10 odst. 2 zák. č. 39/22 Sb. a bylo je proto zrušiti podle § 7 zák. o ss.

Č. 11.413.

Pojištění úrazové: * Lomem ve smyslu § 1 odst. 1 úrazového zákona č. 1/1888 ř. z. jest rozuměti podnik, při němž se v trvalém vykořisťování nějakého ložiska oddělují od větších mas půdy její části užitím mechanické síly.

(Nález ze dne 11. září 1934 č. 17.473.)

V ě c: Město O. proti ministerstvu sociální péče o úrazové pojištění.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á p r o b e z d ů v o d n o s t.

D ů v o d y: Výměrem úrazové pojišťovny dělnické v Brně z 21. září 1925 byl podnik »dobývání písku a křemene kopáním« stěžujícího si města uznán povinným úrazovým pojištěním a zařazen od 1. července 1924 podle titulu 62 zařazovacího schematu do nebezpečenské třídy XII a nebezpečenského procenta 80. Odvolání, jež z tohoto výměru podalo stěžující si město, bylo zamítnuto výměrem zsp-é v Opavě z 2. října 1928. Další odvolání města bylo pak zamítnuto nař. rozhodnutím z těchto důvodů: Podle jednacího spisu dobývá trvale městská obec O. v místě za městským parkem v O. poblíže řeky O. kopáním písek a křemen v jámě 2 m hluboké pod úhlem 60—70° a odváží jej k hospodářským účelům. Jde tedy o provoz pískovny a šterkovny. Paragraf 1 úraz. zák. stanoví zřejmě, že »lom« jest považovati za podnik podrobený úrazové pojistné povinnosti v každém případě, ať se provozuje po živnostensku čili nic. Zmíněný § 1 pojem lomu ovšem blíže nedefinuje a tu je potřeba vzíti zřetel na to, jaký význam má pojem lom v obecné mluvě. Podle toho jest »lom« každý podnik, při němž v trvalém vykořisťování nějakého ložiska oddělují se od větších mas kamení nebo půdy části lámáním, t. j. užitím mechanické síly. Pod tento všeobecný výraz lomu a lámání a jeho široký rozsah možno subsumovati dobývání všech druhů mineralií a tedy také těžení zemin. Spadá tudíž pod pojem lom i shora uvedená pískovna a šterkovna městské obce O., při čemž záměna slova »lom« za slovo »jáma« nemění nic na věci. Z tohoto důvodu také pojalo min. nař. ze 6. července 1914 č. 143 ř. z., týkající se zařazení podniků do nebezpečenských tříd, ve schematu zařazovacím, skupina IV. pískové, křemenové a šterkové jámy, mezi podniky podléhající úrazové pojistné povinnosti. Podléhá-li však podnik pískovny a šterkovny města O. úrazové pojistné povinnosti, patří do nebezpečenské třídy XII, která jest mu určena titulem 62 zařazovacího schematu. Příznivé poměry a odborný dozor při tomto podniku došly výrazu snížením nebezpečenského procenta o 7 stupňů pod střed.